

תאריך הכנסה לאתר

29/02/2016

ספרה המרתק של סמדר בן-אשר מגולל את אחת הפרשות המשמעותיות בדברי ימי מדינת ישראל והיא פרשת הקישון ובכך מאיר כמה מהפינות החשוכות בחברה הישראלית, במטרה לעורר שיח בין חוקרים, אנשי צבא וממשל לחשיבה מחודשת אודות סוגיות שקודם לכן לא ניתנה להן תשומת לב ציבורית ומדעית.

הספר הינו תוצר מלאכת מחשבת של ראינות אישיים לצד איסוף קפדני של פרטי מידע עלומים מן העין אודות התנהלות וועדת החקירה וכן הייצוגים התקשורתיים של החקירה בעת ההיא, מזוויות מבט מגוונות, והוא מהווה דוגמא לחקירה אמיצה של תופעות חברתיות אשר מניבה תובנות סוציולוגיות בעלות השלכות יישומיות. ני תוחיה של בן אשר את המידע והשתלשלות העניינים מדגימים הלכה למעשה את הסיסמא הידועה " הפרטי הוא הציבורי". הקריאה בספר זה מעוררת שאלות אתיות, מוסריות, פוליטיות, פילוסופיות ופסיכולוגיות על טבע האדם כמו גם טבעם של מבנים חברתיים, האינטרסים הגלויים והסמויים שלהם ואופן פעולתם. המחברת אינה נרתעת לבחון באור חדש מיתוסים מבוססים בתרבות הישראלית.

להלן דוגמא מוחשית אחת מתוך שלל התובנות העולות מקריאת הספר: "ועדת שמגר הייתה לסלע שעליו נשברו בזו אחר זו האמונות המוחלטות בצבא, ביושרו, באחריותם המוחלטת של השולחים את החיילים למשימות מסוכנות לדאוג לבריאותם אם וכאשר לא יחזרו מהן בשלום. בועדת החקירה התנפצו מיתוסים שלא עמדו במבחן עוד במבחן המציאות, אבל דווקא הם פינו מקום לנרטיבים הבסיסיים של התודעה הקולקטיבית." (עמ' 34).

סיפורה האישי של המחברת ותיאוריה המדויקים והמפורטים מכניסים את הקורא באופן מטאפורי לביתה ולחייה כמו גם לחייהן של משפחות נוספות ששכלו את האב או הבן בפרשה זו. הנרטיב שהמחברת מציגה מתכתב גם באופן פוליסמי עם סיפור תקומתה של המדינה הצעירה וכן עיצוב צביונה של החברה הישראלית המקדשת מחד את החיים ומאידך גם את המוות למען בטחון המדינה.

זהו ספר חובה לכל מי שמעוניין להכיר לעומק את המודע והתת-מודע הקולקטיבי TM בישראל, וקריאתו צפויה לצייד את הקורא בכלים אנאליטיים, חברתיים, ערכיים ופרשניים ייחודיים וברי יישום גם לחקר תופעות תרבותיות וחברתיות נוספות.

הכותבת: